

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
_____ dos. Zaur Məmmədov
_____ "_____" _____ 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050118-Təhsildə sosial-psixoloji xidmət

Fakültə: Filologiya və ibtidai təhsil

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: *S/ft Pedaqoji etika və etik davranış*

Fənn proqramı: Lənkəran Dövlət Universitetinin, "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrasının 14 sentyabr 2021-ci il tarixli №01 sayılı iclas protokolu ilə təsdiq edilmişdir

Kodu: İPFS-B08

Tədris ili: IV (2025-2026) Semestr: VII

Tədris yükü: Cəmi: 240 Auditoriya - 75 saat (45 saat müəhazirə, 30 saat seminar),

Tədris forması: Əyani

AKTS üzrə kredit: 7 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: Məmmədova Sədabə Məmməd qızı

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov küçəsi 19, LDU-nun 2 sayılı korpusu

E-mail ünvanı: s.mammad1007@gmail.com

III. Tövsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Respublikasının Təhsil Qanunu. Bakı, 2009.
2. Əliyev H. Pedaqoji ustalıqın əsasları. Bakı, 1999.
3. Əlizadə Ə., Əlizadə H. Pedaqoji psixologiya. I-III cildlər. Bakı, 2008.
4. Məmmədova R. Müəllimin peşə etikası. Bakı, 1992.
5. Nəzərov A., Məmmədov R. Pedaqoji ustalıq. Bakı, 2008.
6. Kazımov N. Pedaqoji ustalıqın problemləri. Bakı, 2009.
7. Həsənov A., Ağayev Ə. Pedaqogika. Bakı, Nasir, 2009.

Əlavə ədəbiyyat:

1. Xəlilov V. Müəllimin estetik mədəniyyətinin yüksəldilməsi istiqamətləri. Bakı, 1997.
2. İbrahimov F., Hüseynzadə R. Pedaqogika, I cild. Bakı, Mütərcim, 2013.
3. İlyasov M. Peşəyönümün əsasları. Bakı, 2011.
4. Paşayev Ə., Rüstəmov F. Pedaqogika. Yeni kurs. Bakı, Nurlan, 2007.
5. Müəllimlərin etik davranış qaydaları. "Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 16 may 2014-cü il tarixli, 600 nömrəli əmri".

VI. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən Pedaqogika fənninin tədrisi vacibdir.

VII. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

Fənnin təsviri və məqsədi: Peşəkar pedaqoji fəaliyyətin məqsədi milli zəminə əsaslanaraq inkişaf etmiş ümumbəşəri dəyərlərlə şəxsiyyətin ahəngdar tərbiyə olunmasını həyata keçirməkdir. Bu strateji məqsədə təlimin müxtəlif formalarından istifadə etməklə nail olunur. Ümumdövlət və sosial əhəmiyyətli bu prosesin əsas rəhbəri, istiqamətverici və aparıcı siması olmaqla, müəllimin professional-pedaqoji biliyi, pedaqoji-psixoloji səriştəsi, pedaqoji ustalıqı, pedaqoji etika qaydalarını yaxşı bilməsi və ona praktik əməl etməsi qarşıya qoyulan məqsədin reallaşmasını şərtləndirir.

Kursun öyrənilməsi dairəsində tələbələrə pedaqoji etika və etiket normaları, müəllimin peşə-pedaqoji istiqamətlərinin etik kriteriyaları, pedaqoji mərifəti, pedaqoji ustalıqın məzmunu və həyata keçirilməsi yolları, müəllimin pedaqoji taktı, ünsiyyət mədəniyyəti, pedaqoji etikanın cəmiyyətdə müəllim nüfuzunu artırması ilə əlaqədar praktik bacarıq və vərdislər formalaşdırılır.

VII Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır

VIII. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

-3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

-1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

Ümumi balların cəmi	Qiymət (sözlə)	Hərflə
91 – 100	əla	(A)
81 – 90	çox yaxşı	(B)
71 – 80	Yaxşı	(C)
61 – 70	Kafi	(D)
51 – 60	qənaətbəxş	(E)
51- baldan aşağı	qeyri-kafi	(F)

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim-mövzu planı: Cəmi-75 saat (45 saat müəhazirə, 30 saat seminar).

N	Keçilən mövzuların məzmunu	Müh.	Sem.	Tarix
1.	Mövzu. Pedaqoji etikanın predmeti və vəzifələri Plan: 1. Pedaqoji etika anlayışı. 2. Pedaqoji etikanın mahiyyəti və məzmunu. 3. Pedaqoji etika elmi-nəzəri etikanın tərkib hissəsi kimi.	2	2	
2.	Mövzu. Pedaqoji etikanın meydana gəlməsi və inkişafı Plan: 1. Pedaqoji etikanın meydana gəlməsi. 2. Qədim yunan filosoflarının müəllim haqqında fikirləri 3. Y.A.Komenskinin müəllimin peşə etikası haqqında fikirləri 4. Görkəmli Azərbaycan mütəfəkkirlərinin müəllim haqqında fikirləri	2	2	
3.	Mövzu. Pedaqoji etikanın əsas kateqoriyaları Plan: 1. Kateqoriya anlayışı haqqında. Etikanın kateqoriyalar sistemi 2. Xeyir və şər 3. Borc və vicdan 4. Şərəf və ləyaqət	2	2	
4.	Mövzu. Pedaqoji etikanın prinsipləri və tədqiqat metodları Plan: 1.Pedaqoji etikada istinad olunan əsas prinsiplər 2.Pedaqoji etikanın vasitələri və tədqiqat metodları	2	2	
5.	Mövzu: Pedaqoji peşənin yaradıcı xarakteri - Plan: 1. Pedaqoji nüfuz 2. Pedaqoji peşə anlayışı 3. Pedaqoji yaradıcılıq	2		
6.	Mövzu. Müəllimlərin etik davranış qaydaları Plan: 1.Müəllimlərin etik davranış qaydalarının ümumi müddəaları 2.Etik davranış prinsipləri və ona uyğun tələblər 3.Müəllim şəxsiyyəti 4.Münasibətlər (təhsilalanlarla münasibət, rəhbərliklə münasibət, valideynlərlə münasibət) 5.Müəllim və cəmiyyət	4	2	
7.	Mövzu. Pedaqoji etiket Plan: 1. Pedaqoji etiket anlayışı 2. Müəllimin xarici görkəmi 3. Müəllimin mimikası, jesti	4	2	
8.	Mövzu. Müəllimin şəxsi keyfiyyətləri Plan: 1. Müəllimin nəcib əxlaqi sifətlərə, pedaqoji mərifətə malik olması. 2 Müəllim pedaqoji prosesdə əsas simadır. 3. Müəllimin uşaqlara qayğı və məhəbbətlə yanaşması.	2	2	
9.	Mövzu. Müəllimin peşə və əxlaqi keyfiyyətləri	2	2	

	Plan: 1. Gənc nəslin mənəvi inkişafında müəllimin rolu. 2. Gənc nəslin milli özünüdərkə və milli qürur hissəsinə yiyələnməsində müəllimin rolu. 3. Gənc nəslin ahəngdar inkişaf etmiş şəxsiyyət kimi yetişməsində müəllimin rolu.			
10.	Mövzu. Müəllimlik işinin xüsusiyyətləri Plan: 1. Müəllimlik peşəsinin əsas xüsusiyyətləri. 2. Müəllimlik peşəsinin professioqramı: ümumi tələblər, xüsusi tələblər, spesifik tələblər 3. Müəllimin pedaqoji bacarıq və qabiliyyətləri	4	2	
11.	Mövzu. Müəllimin nitqi pedaqoji etikanın başlıca şərti kimi Plan: 1. Nitq mədəniyyəti ümumi mənəvi mədəniyyətin tərkib hissələrindən biridir 2. Müəllimin nitqinə verilən tələblər 3. Nitqin intonasiyası. 4. Müəllimin nitqinin etik məsələləri	4	2	
12.	Mövzu. Pedaqoji ünsiyyət zamanı müəllimin mövqeyi Plan: 1. Ünsiyyət və onun vasitələri 2. Pedaqoji ünsiyyət haqqında anlayış. 3. Müəllimin şagirdlərlə ünsiyyət üslubu 4. Pedaqoji fəaliyyət və ünsiyyət zamanı müəllimin qarşılaşdığı ümumi psixoloji çətinliklər. 5. Müəllimin pedaqoji mərifəti, onun mahiyyəti, məzmunu və təzahür xüsusiyyətləri	4	2	
13.	Mövzu. Pedaqoji prosesdə müəllim-şagird münasibətləri Plan: 1. Müəllim-şagird əxlaqi münasibətlərinin pedaqoji funksiyaları. 2. Müəllim-şagird münasibətlərini tənzimləyən əxlaqi normalar. 3. Müəllim-şagird münasibətlərinin formalaşdırılması. 4. Müəllim-şagird münasibətlərində əməkdaşlıq formaları	2	2	
14.	Mövzu: Müəllim-şagird münasibətlərində nöqsanları yaradan amillər Plan: 1. Müəllimlik peşəsinə verilən pedaqoji tələblər 2. Pedaqoji fəaliyyət. Müəllimlik peşəsinin səciyyəvi xüsusiyyətləri 3. Müəllim-şagird münasibətlərində əməkdaşlıq növləri 4. Müəllimlik peşəsində pedaqoji bacarıq və vərdislər 5. Müəllim – şagird münasibətlərinin formaları	2		
15.	Mövzu. Müəllim-şagird kollektivi Plan: 1. Tərbiyə prosesinin sosial məkanı. 2. Kollektivin şagirdə sosial-psixoloji təsiri 3. Şagird kollektivinin əlamətləri	2	2	
16.	Mövzu: Tərbiyə işinin əsasını təşkil edən münasibətlər - Plan: 1. Tərbiyə işinin əsasını təşkil edən münasibətlər: a) Mehribanlıq; b) səmimilik; c) humanistlik; d) prinsipiallıq; e) qayğıkeşlik; f) obyektivlik. 2. Sınıfəxaric tədbirlər zamanı müəllim-şagird münasibətlərinin formalaşdırılması.	2		
17.	Mövzu. Müəllimin peşə fədakarlığı və humanizmi Plan: 1. Peşə fədakarlığı 2. Müəllimin tədrisdən ayrılmadan peşəkarlıq səviyyəsinin artırılması aktual problem kimi. 3. Müəllimin humanizmi.	2	2	
18.	Mövzu. Məktəb rəhbərləri ilə müəllimlərin qarşılıqlı münasibətləri Plan: 1. Məktəb rəhbərləri ilə müəllimlərin qarşılıqlı münasibətlərinin mahiyyəti. 2. Məktəb rəhbərlərinin müəllimlərə münasibətinə verilən tələblər. 3. Məktəb rəhbərlərinin nüfuzu.	1	2	
	Cəmi: 75 saat	45s.	30s.	

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Təlim nəticəsində tələbələrin əldə etməli olduqları təsəvvür, vərdiş və bacarıqları:

Müəllimin peşə ustalığının əsas xüsusiyyətlərini, ona lazım olan pedaqoji vərdisləri, ümumiyyətlə pedaqoji etikanı, davranış qaydalarını, ünsiyyəti, münasibətləri və s. məsələləri.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Pedaqoji peşənin əxlaqi-etik tələblərini və xüsusiyyətlərini, milli zəmin, türkçülük, islam əxlaqi və ümumbəşəri dəyərləri bilir və təlim-tərbiyə prosesində tətbiq edir.
- Pedaqoji etikanın müəllimlik peşəsinin ictimai təbiətindən irəli gələn humanizm, yüksək mədəniyyət, nəzakət, qayğıkeşlik, nikbinlik və xeyirxahlıq kimi mənəvi–etik keyfiyyətlərini və davranış qaydalarını bilir və fəaliyyəti ilə əlaqələndirir.
- Pedaqoji-etik normaları, pedaqoji texnikanı, pedaqoji etiketi, müəllimin əxlaqi idealını bilir, müqayisələr aparır, ümumiləşdirir və münasibət bildirir.
- Müəllim-şagird münasibətlərinin funksiyalarını və bu münasibətləri tənzimləyən normalarını bilir, pedaqoji tələblərin reallığı, vahidliyi və əqidəliliyinin əhəmiyyətini və rolunu şərh edir.
- Pedaqoji kollektivdə mənəvi münasibətlərin rolunu və əhəmiyyətini dərk edir, müəllim-müəllim, müəllim-şagird, müəllim-məktəb rəhbərliyi ilə bağlı işin təşkilini mənimsəyərək müasir tələblər baxımından fəaliyyətini səmərəli qumağa nail olur;
- Müəllim-valideyn əməkdaşlığının əxlaqi əsaslarının və bu münasibətləri tənzimləyən normaların müəllimin ailə ilə birgə işində rolunu dərk edir, vəzifələrini fərqləndirir və fəaliyyətində ona istinad edir.

XIII. İmtahan sualları:

1. Pedaqoji etikanın predmeti və vəzifələri
2. Qədim yunan filosoflarının müəllim haqqında fikirləri
3. Y.A.Komenskinin müəllimin peşə etikası haqqında fikirləri
4. Görkəmli Azərbaycan mütəfəkkirlərinin müəllim haqqında fikirləri
5. Kateqoriya anlayışı haqqında. Etikanın kateqoriyalar sistemi
6. Xeyir və şər
7. Borc və vicdan
8. Şərəf və ləyaqət
9. Pedaqoji etikada istinad olunan əsas prinsiplər
10. Pedaqoji etikanın vasitələri və tədqiqat metodları
11. Etik davranış prinsipləri və ona uyğun tələblər
12. Müəllim şəxsiyyəti
13. Münasibətlər (təhsilalanlarla münasibət, rəhbərliklə münasibət, valideynlərlə münasibət)
14. Müəllim və cəmiyyət
15. Pedaqoji etiket
16. Pedaqoji peşə anlayışı
17. Pedaqoji fəaliyyət. Müəllimlik peşəsinin səciyyəvi xüsusiyyətləri
18. Müəllim-şagird münasibətlərində əməkdaşlıq növləri
19. Sınıfdən xaric tədbirlər zamanı müəllim-şagird münasibətlərinin formalaşdırılması
20. Pedaqoji nüfuz
21. Müəllimin mimikası, jesti
22. Müəllimin nəcib əxlaqi sifətlərə, pedaqoji mərifətə malik olması.
23. Müəllim pedaqoji prosesdə əsas simadır.
24. Müəllimin uşaqlara qayğı və məhəbbətlə yanaşması.
25. Gənc nəslin mənəvi inkişafında müəllimin rolu.
26. Gənc nəslin milli özünüdərkə və milli qürur hissəyə yiyələnməsində müəllimin rolu.
27. Gənc nəslin ahəngdar inkişaf etmiş şəxsiyyət kimi yetişməsində müəllimin rolu.
28. Müəllimlik peşəsinin əsas xüsusiyyətləri.
29. Müəllimlik peşəsinin professioqramı: ümumi tələblər, xüsusi tələblər, spesifik tələblər
30. Müəllimin pedaqoji bacarıq və qabiliyyətləri
31. Müəllimin nitqinə verilən tələblər
32. Nitqin intonasiası.
33. Müəllimin nitqinin etik məsələləri
34. Pedaqoji ünsiyyət haqqında anlayış.
35. Müəllimin şagirdlərlə ünsiyyət üslubu
36. Pedaqoji fəaliyyət və ünsiyyət zamanı müəllimin qarşılaşdığı ümumi psixoloji çətinliklər.
37. Müəllimin pedaqoji mərifəti, onun mahiyyəti, məzmunu və təzahür xüsusiyyətləri
38. Müəllim-şagird əxlaqi münasibətlərinin pedaqoji funksiyaları.
39. Müəllim-şagird münasibətlərini tənzimləyən əxlaqi normalar.
40. Müəllim-şagird münasibətlərinin formalaşdırılması.
41. Müəllim- şagird münasibətlərində əməkdaşlıq formaları
42. Müəllim-şagird kollektivi
43. Tərbiyə prosesinin sosial məkanı.

44. Kollektivın şagirdə sosial-psixoloji təsiri
45. Şagird kollektivinin əlamətləri

XIV. Kollektivium sualları

I Kollektivium sualları

1. Pedaqoji etikanın predmeti və vəzifələri
2. Qədim yunan filosoflarının müəllim haqqında fikirləri
3. Y.A.Komenskinin müəllimin peşə etikası haqqında fikirləri
4. Görkəmli Azərbaycan mütəfəkkirlərinin müəllim haqqında fikirləri
5. Kateqoriya anlayışı haqqında. Etikanın kateqoriyalar sistemi
6. Xeyir və şər
7. Borc və vicdan
8. Şərəf və ləyaqət
9. Pedaqoji etikada istinad olunan əsas prinsiplər
10. Pedaqoji etikanın vasitələri və tədqiqat metodları
11. Etik davranış prinsipləri və ona uyğun tələblər
12. Müəllim şəxsiyyəti
13. Münasibətlər (təhsilalanlarla münasibət, rəhbərliklə münasibət, valideynlərlə münasibət)
14. Müəllim və cəmiyyət
15. Pedaqoji etiket

II Kollektivium sualları

1. Müəllimin mimikası, jesti
2. Müəllimin nəcib əxlaqi sifətlərə, pedaqoji mərifətə malik olması.
3. Müəllim pedaqoji prosesdə əsas simadır.
4. Müəllimin uşaqlara qayğı və məhəbbətlə yanaşması.
5. Gənc nəslin məənəvi inkişafında müəllimin rolu.
6. Gənc nəslin milli özünüdərəkə və milli qürur hissənə yiyələnməsində müəllimin rolu.
7. Gənc nəslin ahəngdar inkişaf etmiş şəxsiyyət kimi yetişməsində müəllimin rolu.
8. Müəllimlik peşəsinin əsas xüsusiyyətləri.
9. Müəllimlik peşəsinin professioqramı: ümumi tələblər, xüsusi tələblər, spesifik tələblər
10. Müəllimin pedaqoji bacarıq və qabiliyyətləri
11. Müəllimin nitqinə verilən tələblər
12. Nitqin intonasiası.
13. Müəllimin nitqinin etik məsələləri
14. Pedaqoji ünsiyyət haqqında anlayış.
15. Müəllimin şagirdlərlə ünsiyyət üslubu

“S/f Pedaqoji etika və etik davranış”-fənninin sillabusu 050118-“Təhsildə sosial-psixoloji xidmət” ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus “Pedaqogika, psixologiya və incəsənət” kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında (protokol №01) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

b/m. S.M.Məmmədova

Kafedra müdiri:

dos. A.X.Əliyev